

2022. L'ANY DE L'ÀUDIO A L'ESCOLA

Podcasts, ràdio i més per a tots els nivells educatius

Per Francesc Fenollosa i Ten, expert en oralitat a l'aula. País Valencià.

RESUM

Que el nostre alumnat prenga la paraula és intrínsecament bo. No només per a elles i ells, sinó també per a la salut de l'escola i de la societat. Les formes d'expressió oral que ens possibiliten les TIC i el tractament integrat de llengua i continguts (TILC) ens ha de permetre una de les transformacions imprescindibles del nostre sistema educatiu: posar-se al dia i ajudar a fer més plena la vida de les persones en una societat plurilingüe.

PARAULES CLAU

Oralitat a l'aula, oralitat 2.0, parla, àudio, educació, inclusió, diversitat, plurilingüisme, lectura en veu alta, consciència oral, zona de confort oral, animació sociocultural, treball en equip, programari lliure.

RESUMO

Fazer nossos alunos falarem é inerentemente bom. Não só para eles e para eles, mas também para a saúde da escola e da sociedade. As formas de expressão oral que as TIC nos possibilitam e o tratamento integrado da linguagem e dos conteúdos (TILC) devem nos permitir uma das transformações essenciais do nosso sistema educacional: atualizar e ajudar a tornar a vida mais plena.

PALAVRAS-CHAVE

Oralidade em sala de aula, oralidade 2.0, fala, áudio, educação, inclusão, diversidade, multilinguismo, leitura em voz alta, consciência oral, zona de conforto oral, animação sociocultural, trabalho em equipe, software livre

INTRODUCCIÓ

L'associació TIRANT DE VEU, amb la col·laboració d'altres entitats valencianes com ara l'AIFFA (l'Agència d'Informació, Formació i Foment de l'Audiovisual), ACICOM (Associació Ciutadania i Comunicació) o Escola Valenciana (Federació d'Associacions per la Llengua), ací al País Valencià, i també amb APROCAT (Associació per a la Promoció del Català) o la Plataforma per la Llengua, a

Catalunya, tenen diversos programes de formació en el món de l'àudio pensats per als centres educatius, de tots els nivells i en tot l'àmbit del domini lingüístic, per a l'any que acabem d'encetar.

Totes aquestes activitats donaran suport, a més a més, a la XVI Edició del Festival TIRANT AVANT ESCOLARS¹, per a produccions audiovisuals i de podcast d'alumnat dels nostres centres educatius, que serà convocat en els pròxims dies i que se celebrarà fins a les darreries del mes de maig d'enguany, dins per tant del curs acadèmic 2021-2022.

¹ Teniu una mostra de les produccions guanyadores de la XV edició del Festival al canal de YouTube:
<https://www.youtube.com/c/TIRANTAVANT/videos>

ORALITAT

La idea és bàsicament treballar l'oralitat, tant a l'aula com a través de plataformes de videoconferència, com a element clau en el procés de creixement i de socialització del nostre alumnat.

El conjunt de propostes d'Oralitat i d'Oralitat 2.0 van des dels Tallers de Ràdio i de Podcast (en les diverses modalitats de creació lliure i de propostes temàtiques pel que fa als continguts: terror, misteri, aventures, amor, natura, etc.), fins als Tallers de Creació Audiovisual (curtmetratges, reportatges, documentals, televisió...) i de Doblatge².

En el cas dels nivells d'infantil i primer cicle de primària, sobretot el que volem aconseguir és que l'alumnat experimente de forma lúdica i creativa el poder de la paraula, a través de la parla i de l'escolta, mitjançant l'enregistrament i l'audició de la pròpia veu, amb l'objectiu d'eixamplar la consciència individual i col·lectiva. Es tracta que, de ben menudes, les persones perdem la por de parlar en públic i ens familiaritzem a més amb la veu escoltada 'des de fora'.

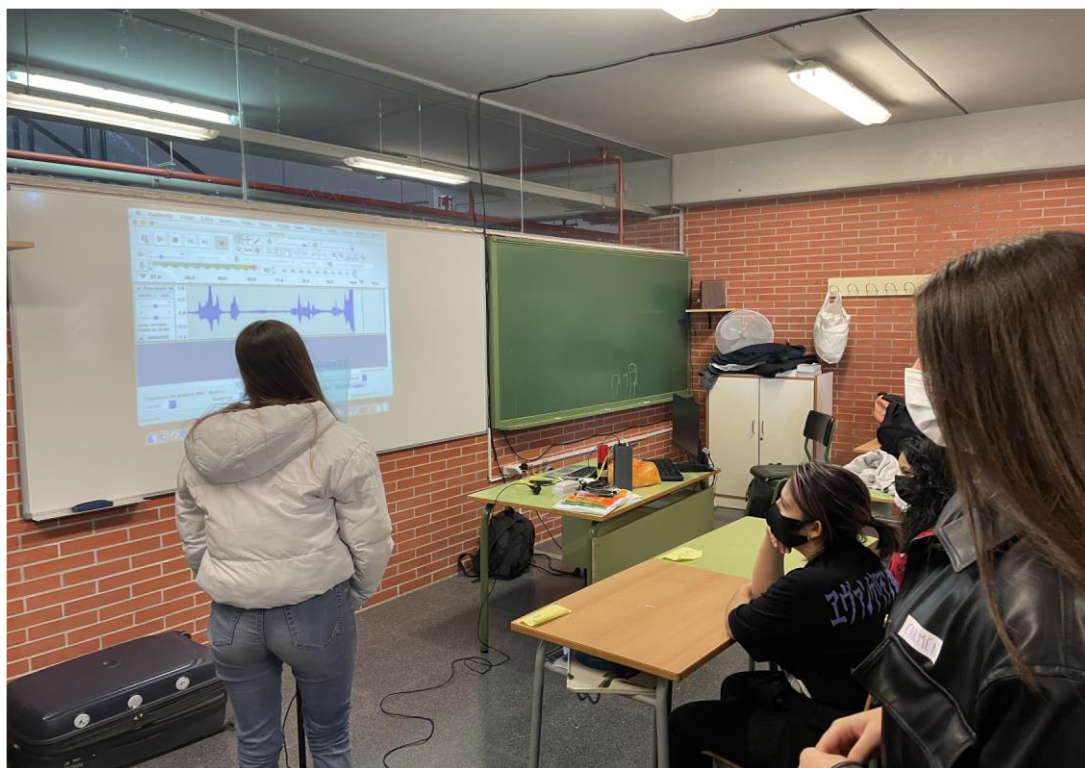
En els cicles mitjà i superior de primària, l'objectiu serà practicar la lectura conscient, en silenci i també per descomptat en veu alta, amb la finalitat d'adquirir habilitats comunicatives i de progressar en el tractament integrat de llengua i continguts (TILC), així com en el desenvolupament de les competències personals i col·lectives també en el camp de les TIC.

Ací és on hem de fer ús d'aquelles aplicacions que, en el cas dels centres públics valencians, estan integrades dins del programari LliureX, basat en el sistema operatiu Ubuntu, i que està disponible a tots els ordinadors dels centres educatius³.

---

² Sobre els Tallers de Doblatge podeu consultar els números 24, 31 i 34 dels <http://quadernsanimacio.net>

³ Una advertència, producte de l'experiència de més de tres mil Tallers realitzats en els darrers deu anys, és que els centres han de parar l'atenció necessària al manteniment dels equipaments i a la disponibilitat de totes les ferramentes informàtiques (ordinadors, per descomptat, però també als perifèrics d'àudio -i de vídeo-, especialment els auriculars amb micròfons incorporats), així com a la seua operativitat i a les configuracions necessàries per fer de l'enregistrament d'àudio a l'aula una experiència àgil i ben positiva.

A través del programa d'enregistrament i edició d'àudio Audacity⁴, incorporat en l'àrea multimèdia del LliureX, tindrem un espill de la nostra veu i per tant una ajuda per a eixamplar la pròpia consciència sobre la nostra personalitat. La veu és part indestriable de la nostra persona, i és a través d'aquesta experiència com podrem desenvolupar una capacitat creativa i de seguretat personal en la nostra expressió oral i en les nostres competències lingüístiques.

---

⁴ Podeu consultar continguts sobre Ràdio Digital a l'Aula i comentaris sobre l'Audacity als números 25 i 32 dels <http://quadernsanimacio.net>

SOBRE L'AUDACITY⁵

En veritat, i pel que fa a la seua modalitat bàsica d'enregistrament d'àudio, el programa Audacity opera com operava un magnetòfon a cassette, per exemple, amb les funcions bàsiques d'enregistrament (Rec), reproducció (Play), estop, pausa, anar a l'inici o al final de l'enregistrament. És, però, en l'àmbit de l'edició d'àudio on el programa ens obri una multitud de possibilitats amb un amplíssim ventall d'efectes i de modificacions que podem realitzar sobre el material sonor que hàgem pogut enregistrar i/o importar.

Cal, per això, que l'autonomia de l'alumnat en l'ús d'aquest programa l'adquirisca ben enjorn. Per tant, i depenent de la dinàmica que tinga establerta cada centre, ben aviat ja poden realitzar-se creacions sonores a partir de propostes ben simples: presentacions personals, cròniques explicatives de l'activitat quotidiana a l'aula i al centre..., i tot de continguts curriculars i no curriculars.

---

⁵ Per a la descàrrega i l'elaboració senzilla d'un podcast, podeu consultar els tutorials de TIRANT DE VEU a:
<https://www.youtube.com/watch?v=ZNQhSJ2phy0> i <https://www.youtube.com/watch?v=23ro4CxrZuA&t=8s>
Per a més tutorials, entreu també a l'enllaç: <https://www.youtube.com/channel/UCegD9qtZQV-yHEXW9OOEpMQ>

PROPOSTES CREATIVES⁶

Pel que fa a les propostes de creació de continguts, poden ser des de les que fem adaptades per a cada centre (on hem de decidir quin nom tindrà la nostra ràdio, per exemple), tot depenent del nivell de capacitat lectora de l'alumnat amb el qual estiguem treballant, amb graus de dificultat variable i amb possibilitats de desdoblament de sintagmes fins aplegar a les paraules soltes, com ara:

---

⁶ En aquest punt, podeu consultar també el portal <http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/media/radio/> i especialment l'apartat <http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/media/radio/lletradiofonic/generes/> d'XTEC, la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya.

GUIÓ DE LA PROGRAMACIÓ DE RÀDIO XXXX (Nom de la ràdio)*

1.- Bon dia, companyes i companys.

2.- Benvingudes i benvinguts / a **RÀDIO XXXX**.

3.- En el programa de hui tindrem continguts de les classes, com ara:

4.- Presentacions, / definicions, / resums, / esquemes, / exercicis / i moltes coses més.

5.- Amb entrevistes amb professores i professors / de les respectives matèries.

6.- Però també tindrem més continguts, com ara:

7.- Concursos, / música, / poemes, / lectures dramatitzades, / microrelats, / contes, / serials radiofònics / i històries de molts tipus:

8.- ...de terror... (EFECTE)

9.- ...d'aventures... (EFECTE)

10.- ...d'amor... (EFECTE)

11.- ...de misteri... (EFECTE)

12.- ...de natura... (EFECTE)

13.- ...i de molts altres gèneres. (EFECTE)

14.- Tot això / i molt més encara, / cada dia (setmana, mes)... 15.- ...a **RÀDIO XXXX**.

---

* **Guió propietat de TIRANT DE VEU i de Francesc Fenollosa i Ten, utilitzable en qualsevol espai amb la condició de citar-ne l'autoria.**

O bé, per a fer un treball individual dins i fora de l'aula (i per a tots els nivells educatius), amb aquestes.

PROPOSTES PER A L'HIVERN

(Taller de Ràdio Digital a l'Aula)

Es tracta que cadascú/-una de vosaltres es prepare els següents **tipus de textos**:

Poesia (una-dues estrofes, com a poc, amb unitat de sentit).

Narrativa (un-dos paràgrafs amb unitat argumental).

Narrativa amb diàlegs (un-dos paràgrafs amb unitat argumental).

Diàleg (com a poc, dos personatges) i/o **monòleg** teatral o cinematogràfic, d'un o dos paràgrafs.

Text **documental** (descriptiu, d'un o dos paràgrafs).

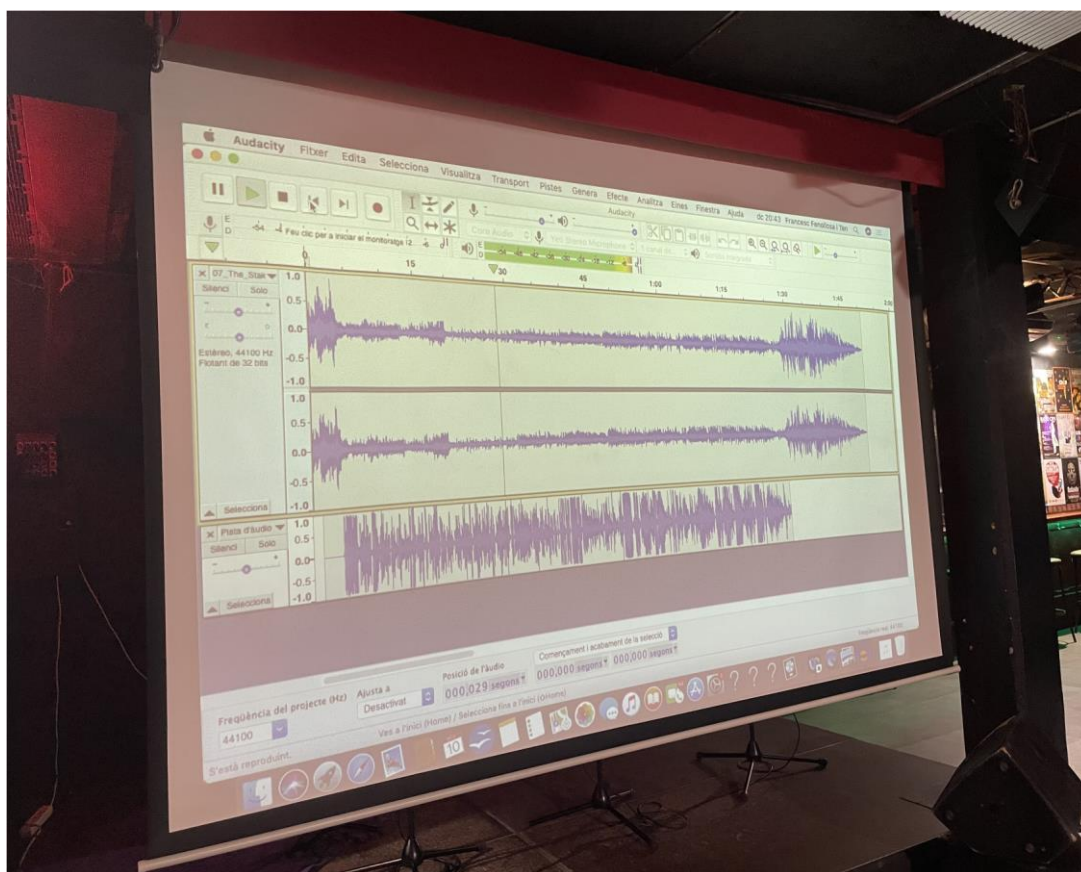
Text **informatiu** (d'un o dos paràgrafs).

Un/-s text/-s qualsevol/-s per a generar dues veus: una veu de **dibuixos animats** i una altra de **personalitat** i/o edat marcadament **distinta** a la vostra.

Un/-s text/-s qualsevol/-s per fer **dos accents diferents** al vostre: europeu, sudamericà, nord-americanà, asiàtic...

També una **breu presentació personal** de tres-quatre línies. (Podeu enregistrar-la en un fitxer d'àudio .mp3 o .wav)....però sobretot, gaudiu amb això: **Prohibit patir**.

* Podeu acompanyar-ho tot amb música i/o efectes sonors.

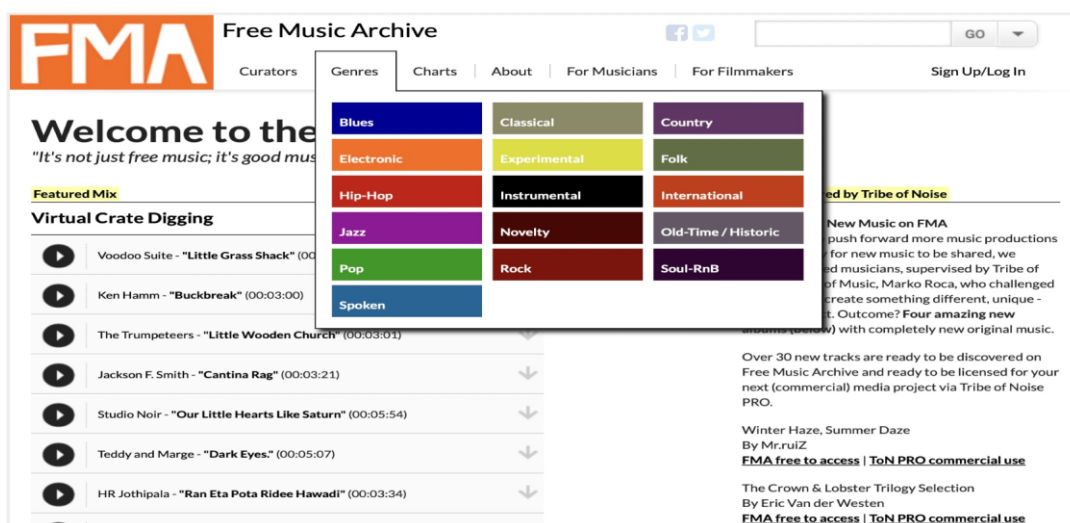

EFFECTES SONORS I MÚSIQUES

Pel que fa a les plataformes que ens poden oferir efectes sonors lliures de drets, a banda d'altres,

podem entrar a <https://freesound.org>, on també podeu aportar-ne d'enregistrats pel vostre alumnat (una activitat que també vos recomanem de fer a classe).

Ara bé, sobre músiques disponibles, vos recomanem la plataforma <https://freemusicarchive.org>, on podeu trobar un ventall ampli de peces musicals classificades per gèneres diversos d'acord amb els continguts que vullguem acompanyar.

Tot i que cal que ens informem sobre l'ús i la possibilitat de difusió o no de les nostres produccions a les xarxes socials en funció de les polítiques de drets de propietat intel·lectual de les obres que utilitzem. Per això la proposta que sempre fem és que treballem amb el departament de música del nostre centre i pensem en la composició musical pròpia, la qual cosa ens augmentarà el nivell de creació individual i col·lectiva.

ESPAIS I MATERIALS

Per a poder realitzar els Tallers d'Àudio al nostre centre (en la versió d'una sola sessió d'introducció al tema durant l'hora de classe), només ens cal una sala/aula amb projector, pantalla i l'equip de so que hi haja.

Si es pot disposar d'una sala d'ordinadors (Aula d'Informàtica) i podem descarregar el programari lliure AUDACITY (o ja el tenim inclòs dins del programari LliureX, com hem comentat

més amunt), el Taller permet la possibilitat de treballar simultàniament amb diversos projectes radiofònics.

Si la sala disposa de wi-fi i les persones participants poden dur ordinadors portàtils (amb auriculars de diadema i micròfon incorporat), també es pot fer més treball en equip i en diversos espais radiofònics al mateix temps.

El conductor de l'activitat aportarà l'ordinador amb el programa d'enregistrament, una còpia del guió a enregistrar (un sol full que haurà de ser copiat al centre per a tot l'alumnat participant o importat als ordinadors en format pdf), a més del micròfon professional i de les ferramentes informàtiques en línia utilitzades durant el taller.

Hi ha també la possibilitat de fer un Taller més extens amb diverses sessions en les quals desenvolupar habilitats orals en diferents gèneres i formats radiofònics, periodístics i literaris: noticiaris, cròniques, reportatges, entrevistes, magazins, entreteniment, ficció radiofònica...

EPÍLEG

En definitiva, treballar l'oralitat amb les ferramentes i la difusió pertinents ens donarà un plus d'implicació i de protagonisme individual i col·lectiu que, sense cap mena de dubte, ens ajudarà a estimular el treball pedagògic a l'aula i fora d'ella.

Eixamplar les possibilitats creatives i expressives del nostre alumnat, incloent-t'hi totes les veus de l'aula, farà que el seu pas per l'escola tinga un valor afegit inestimable.

MÉS INFO:

<http://laiffa.blogspot.com/> <http://tirantdeveu.blogspot.com/>

També a: tirantdeveu@gmail.com

Per al Festival TIRANT AVANT ESCOLARS:

<https://www.youtube.com/channel/UCUXHNaYzqNYuddUsdsoxINA>

O bé a: laiffa2012@gmail.com

O amb altres accions complementàries, com ara: <https://tallersdedoblatge.blogspot.com>

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO: Fenollosa i Ten, Francesc (2022); 2022- L'Any de l'audio a l'escola ;En: <http://quadernsanimacio.net> n° 35; Enero de 2022; ISSN: 1698-4404